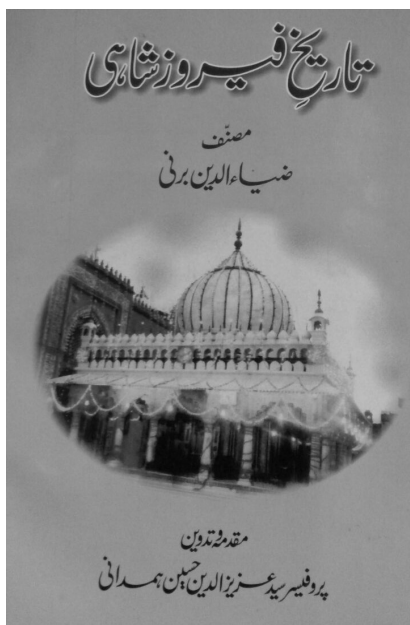

تاریخ فیروز شاهی

ضیاءالدین برنی

♦ محمدصادق خان

مقدمه و تدوین پروفیسور سید محمد عزیزالدین حسین همدانی

تصحیح جدید تاریخ فیروزشاهی اثر ضیاءالدین برنی با مقدمه و تدوین پروفیسور سید محمد عزیزالدین حسین همدانی، استاد شعبه تاریخ جامعه ملیه اسلامیہ دہلی نو از سوی انتشارات سر سید آکادمی علیگرہ مسلم یونیورسٹی در ماه اکتبر ۲۰۱۷ منتشر شد.

ضیاءالدین برنی (۱۲۸۱-۱۳۶۲) از مورخان بنام عهد سلطان محمد بن تغلق است که کتابهای فتاویٰ جهانگیری، مآثر سادات، حسرت‌نامه، صلوة کبیر، تاریخ برامکہ، لب‌التواریخ، عنایت‌نامه الہی، تاریخ فیروزشاهی و نعت محمدی را به رشته تحریر

درآورده است. تاریخ فیروزشاهی مهم‌ترین اثر برنی است. تاریخ فیروزشاهی از زمان سلطان غیاث‌الدین بلبن آغاز می‌شود و تا شش سال عهد فیروز شاه را احاطه می‌کند.

♦ دانشجوی دکتری زبان و ادبیان فارسی دانشگاه دہلی، دہلی.

در تصحیح این اثر نسخه‌های خطی کتابخانه بادلین آکسفورد انگلیس، کتابخانه رضا رامپور و نسخه چاپی به تصحیح سر سید احمد خان (۱۸۶۲) و شیخ عبدالرشید (۱۹۵۷) مورد استفاده قرار گرفته است.

برنی دو متن جداگانه از تاریخ فیروزشاهی آماده کرد. یکی در سال ۱۳۵۵ و دیگری در سال ۱۳۵۷. متن اول مختصر و متن دوم طولانی است. متن دوم عهد سلطان علاءالدین خلجی (۱۲۹۶-۱۳۱۶) و سلطان محمد بن تغلق (۱۳۲۵-۱۳۵۱) را کاملاً معرفی می‌کند. سر سید احمد خان در سال ۱۸۶۲ متن دوم تاریخ فیروزشاهی را چاپ کرد، ولی وی از متن اول تاریخ فیروزشاهی بی‌اطلاع بوده است. هنری ایلپیت در سال ۱۸۶۷ نوشته که در میان نسخه‌های خطی تاریخ فیروزشاهی اختلاف زیادی وجود دارد ولی وی نتوانست دلیل این اختلاف‌ها را توضیح دهد. پروفیسور سائمن دوگی در سال ۱۹۷۱ ادعا کرد که تاریخ فیروزشاهی دو متن دارد.

از متن اول دو نسخه یکی در کتابخانه بادلین، آکسفورد انگلیس و دیگری در کتابخانه رضا رامپور هند موجود است. بعضی از حقایق تاریخی در این متن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است که در متن دوم دیده نمی‌شود.

پروفیسور عزیزالدین مقدمه‌ای ۲۵۵ صفحه‌ای بر این متن به زبان انگلیسی نوشته است که شامل سه باب است. باب اول زندگی ضیاءالدین برنی، باب دوم اهمیت تاریخ فیروزشاهی، و باب سوم مطالعه تطبیقی دو متن است.

پروفیسور عزیزالدین تمامی این نسخ را مورد مطالعه قرار داده و بر اساس متن اول یک متن کامل از تاریخ فیروزشاهی مرتب کرد که پژوهشگران زبان فارسی و مورخان می‌توانند از هر دو متن این تاریخ استفاده کنند.

پروفیسور عرفان حبیب در مجلهٔ *Studies in Pupiles History 2018* دربارهٔ این چاپ تاریخ فیروزشاهی معرفی نوشته و گفته که به پروفیسور عزیزالدین باید تبریک گفت که این متن را برای دانشوران آماده کرده است.